

Vážené dámy, Vážení pánové, kolegyně a kolegové,

dovolte mi, abych Vás i já přivítal u nás na severní Moravě, jejímiž krásami se na tomto výjezdním zasedání výboru regionálních představitelů můžete kochat, a to doslova z nadhledu.

Jmenuji se Jakub Vepřek, od roku 2018 jsem členem Výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů, tzv. VOPOZY, a z titulu svého členství v tomto výboru jsem byl pány kolegy JUDr. Radimem Miketou a Mgr. Pavlem Otipkou požádán, abych na tomto místě stručně prezentoval, čemu se v rámci VOPOZY věnujeme. Jejich žádosti, a to i s laskavým svolením pana JUDr. Marka Nespaly, předsedy VOPOZY, tímto vyhovuji.

Rozhodnutím sněmu ČAK z října 2005 byl schválen věcný záměr zřízení VOPOZY jakožto nového poradního orgánu představenstva. VOPOZA byla uvedena v život rozhodnutím představenstva ČAK ze dne 13. 12. 2005, kteréžto VOPOZU konstitovalo, schválilo 13 jejích členů a z jejich středu do funkce předsedy výboru jmenovalo pana JUDr. Tomáše Sokola. Toho v předsednické funkci v roce 2008 vystřídal pan JUDr. Marek Nespala, který tuto funkci vykonává doposud.

Činnost výboru se řídí jednacím řádem, který členové výboru schválili na svém zasedání v dubnu 2006. VOPOZA, jak už bylo řečeno, je poradním orgánem představenstva a dle jednacího řádu je předmětem její činnosti podpora a pomoc advokátům, kteří mají závažné problémy vyplývající z poskytování právních služeb, a zpracování rozborů těchto případů pro potřebu představenstva ČAK.

VOPOZA svoji činnost vůči představenstvu vykonává zejména formou předkládání kolektivních stanovisek nebo doporučení, vytvořených na základě rozborů zpracovaných jedním nebo více členy Výboru. Předseda VOPOZY,

pokud se na ni obrátí advokát s individuální žádostí nebo na návrh člena VOPOZY, může rovněž požádat náš výbor o zpracování stanoviska, doporučení, popř. návrhu podání. V konkrétní věci – poté, co se seznámíme s příslušnými podklady – obvykle jednotliví členové našeho výboru prezentují kanceláři pana předsedy své názory formou odpovědi na formulářové dotazy vymezené v jednacím řádu VOPOZY. Nicméně poměrně často se stává, že daný případ zaujme toho či onoho člena hlouběji, což vede k podrobnějšímu rozboru řešeného problému. Někdy tento rozbor vyústí v publikaci závěrů VOPOZY v Advokátním deníku či Bulletinu Advokacie, z poslední doby mohu připomenout problematiku znaleckých posudků předložených stranou trestního řízení, či otázku oprávnění advokáta vyhledávat, prověřovat, předkládat a navrhopvat důkazy v trestním řízení. Články na tato témata byly publikovány v Bulletinu advokacie č. 4/2019, resp. 10/2020.

Stručně řečeno, ve VOPOZE usilujeme o to, aby se konkrétnímu advokátovi dostalo ze strany komory pomoci, pokud si to dle našeho posouzení povaha jeho případu zaslouhuje. Zejména akcentujeme věci, které mají přesah nad rámec jednotlivé věci či se dokonce dotýkají advokacie jako celku.

VOPOZA v návaznosti na svá posouzení buď navrhuje představenstvu, aby příslušnému představiteli daného rezortu, obvykle vrcholnému, tedy Nejvyššímu státnímu zástupci, Ministrovi spravedlnosti, Ministru vnitra apod., adresovalo upozornění na protiprávnost posuzovaného postupu, popřípadě, aby s ním věc projednalo. VOPOZA také může navrhnout představenstvu, aby určité materiály, stanoviska apod. byly zveřejněny na webových stránkách komory, či prezentovány na tiskové konferenci. Krajním prostředkem může být doporučení představenstvu podat trestní oznámení zejm. pro trestný čin zneužití pravomoci konkrétní úřední osoby, mírnějším prostředkem bývá podnět k prošetření, zda nedošlo ke kárnému provinění. VOPOZA rovněž

navrhuje vedlejší účastenství ČAK v řízeních, která přesahují zájem jednotlivého advokáta, který na takovém řízení konkrétně participuje.

Předseda VOPOZY bývá pravidelným účastníkem jednání představenstva ČAK, na nichž prezentuje postoj VOPOZY v jednotlivých kauzách.

VOPOZA pravidelně jedná distančně, přibližně jedenkrát za rok se členové schází na výjezdním zasedání, které obvykle bývá velmi plodné a družné.

Vybrané případy bývají publikovány ve sborníku, který je zvláštním číslem Bulletinu advokacie.

V praxi VOPOZY lze v posledních letech vysledovat razantní nárůst problematiky nerespektování či prolamování povinnosti mlčenlivosti advokáta, a to zejména ze strany orgánů činných v trestním řízení – zde se činnost VOPOZY do jisté míry prolíná s činností Výboru zákonné advokátní mlčenlivosti. Stejně tak se aktuálně na VOPOZU obracejí advokáti, vůči nimž je v souvislosti s výkonem advokacie vedeno trestní stíhání, a to pro účast na zločinných spolčeních či pro návod nebo pomoc ke konkrétnímu trestnému činu (obvykle daňového charakteru). Předmětem posouzení VOPOZY bylo rovněž např. i nevhodné chování soudce, který se dehonestujícím způsobem vyjadřoval nejen ke konkrétnímu advokátovi účastnícímu se hlavního líčení, ale i k advokacii jako celku. Sice tak činil v době přerušení hlavního líčení a bez přítomnosti stran, ovšem – ke smůle tohoto soudce a protokolující úřednice, která se k odsudkům soudce nepokrytě přidala – za stále běžícího nahrávacího zařízení. Méně úsměvnou je problematika krácení odměn za obhajobu ve skupinových věcech – orgány činné v trestním řízení kladou na obhajobu extrémní požadavky spočívající v tom, aby si obhájce, který byl ze strany OČTŘ sice oficiálně předvolán k úkonu trestního řízení, dobře rozmyslel účelnost své účasti, neboť v případě, že by bylo zjištěno, že se úkon obhajovaného klienta vlastně netýkal,

nebude obhájci odměna za takovou účast přiznána (jedna taková věc se konkrétně týkala i jednoho z členů našeho výboru, neuspěl ani u Ústavního soudu a následně se obracel k ESLP – nemám ovšem informace o výsledku). Řešíme rovněž případy krácení práva na obhajobu, spočívající např. v odpírání kontaktu se zadržovaným klientem apod. Poměrně extrémní byl případ kroměřížské státní zástupkyně, která v jednací síni v rámci vazebního zasedání, tedy za přítomnosti soudce, žádala obhájce o vydání součásti advokátního spisu s argumentací, že jde o věc důležitou pro trestní řízení, přičemž poté, co obhájce vydání odmítl, se daná státní zástupkyně ujala věcného řešení sama a požadované součásti advokátního spisu se za užití síly zmocnila.

Takto by bylo možné pokračovat ve výčtu řešených případů, ovšem mám za to, že pro získání základního náhledu na činnost VOPOZY již řečené plně postačí.

Mohu-li za dobu své poměrně krátké praxe v rámci VOPOZY soudit, mám za to, že samotná existence, jakož i povaha činnosti našeho výboru se dostává do širšího povědomí advokátního stavu, jehož členové se na nás se svými problémy obracejí stále častěji. A to je konec konců dobře.

Vážené kolegyně, Vážení kolegové, děkuji Vám za pozornost a popřeji Vám, ať si zbývající část pobytu na tomto inspirujícím místě v neméně inspirující společnosti užijete.